

Előfizetési ár:

Egész évre	— — — —	4 K.
Fél évre	— — —	2 K.
Negyed évre	— — —	1 K.
Egyes szám	— —	20 l.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszerezes egységárral számított. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ

m. kir. főerdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szeptember 15-ig vonatkozó reklamáziói is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Olvasóink figyelmébe. (Pályázat ösztöndíjakra.)

A sarjerdők hagyásfáiról. (Béky Albert.)

A völgyzárók halászati hasznosítása. (Simonffy Gyula.)

Gazdasági tanácsadó: Házinyúltenyésztési tanácsok, (Hreblay Emil.)

Különfélék: Szőkevény hadifoglyok elfogása. — Faragó Béla árjegyzéke. — Az iskolásfiúk bükkmakkgyűjtése.

Hivatalos közlemények: Rendelet az állami alkalmazottak gyermekeinek nevelését előmozdító segítségekről. — Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésére.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Szerkesztői üzenetek.

Olvasóink figyelmébe.

(Pályázat ösztöndíjakra.)

Lapunknak ezt a számát a megállapított határidőnél jóval korábban adtuk ki azért, hogy a m. kir. miniszteriumnak az állami alkalmazottak gyermekeinek nevelését előmozdító segítségekről szóló 1916. évi 2550. M. E. számú rendeletét, melyet a «Hivatalos közlemények» című rovatban egész terjedelmében közlünk, az érdekelt állami alkalmazottaknak idejekorán tudomására hozzuk, hogy módjuk legyen már ebben a tanévben is segítségért folyamodni.

A rendelet 1. §-a szerint a nevelési segítségnek három fajtája van, a melyekért a 9. §. szerint rendes körülmények közt minden év július hó 10-ig kell folyamodni. A 20. §. utolsó bekezdésében foglaltak szerint pedig a m. kir. miniszterelnök a rendeletet fokozatosan hajtja végre s felhatalmaztatik, hogy az 1916/17-iki tanévre adományozás alá kerülő nevelési segítségek elnyerésére vonatkozóan a rendeletben előírt határidőktől eltérő határidőket állapítson meg.

Ennek a rendelkezésnek megfelelően a miniszterelnök úr az 1916/17-iki tanévre vonatkozólag nyújtandó segítségekre vonatkozólag már ki is írta a pályázati hirdetményt, a mely ezúttal **csak ösztöndíjakra** vonatkozik, míg a segítség másik két fajtája ebben a tanévben nem bocsájthatik pályázat alá.

Ebben a tanévben tehát **csak ösztöndíjért** lehet folyamodni és pedig azoknak, a kiknek gyermekei a rendelet 2. §-ában felsorolt tanintézetek valamelyikét látogatják.

Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az 1916/17.

tanévre adományozandó ösztöndíjra vonatkozó bejelentést (pályázati határidő) **november 20-ig** kell megtenni s hogy később beérkező bejelentések nem vétetnek figyelembe.

Az 1916/17. tanévre adományozandó ösztöndíjra vonatkozó bejelentés megtételére a rendelet 3. §-ában megjelölt alkalmazott és az ilyen alkalmazott árvájának törvényes képviselője jogosult.

A bejelentést a jogosult az e célra rendelkezésre bocsátott **ürlapon** teszi meg és pedig:

A tényleges szolgálatban álló, vagy nyugalomba helyezett tisztviselő **A)** minta szerinti **fehér** ürlapon,

a tényleges szolgálatban álló, vagy nyugalomba helyezett kezelő (kezelőnő), altiszt vagy szolga **A)** minta szerinti **barna** ürlapon,

a tisztviselő árvájának törvényes képviselője **C)** minta szerinti **szürke** ürlapon,

a kezelő (kezelőnő), altiszt vagy szolga árvájának törvényes képviselője **C)** minta szerinti **rózsaszínű** ürlapon.

Ezen **ürlapok** a m. kir. pénzügyigazgatóságoknál **állanak rendelkezésre**. Az igényjogosultnak tehát **ily ürlapért** a szerint, a mint magyarországi vagy horvát-szlavonországi állomáshelyen működő alkalmazott gyermekéről vagy árvájáról van szó, személyesen vagy írásban (levelező-lapon) a magyarországi, vagy horvátországi m. kir. pénzügyigazgatóságok valamelyikéhez (legzélszerűbben a hozzá legközelebb esőhöz) **kell fordulnia**, mely alkalommal a legpontosabban **meg kell jelölnie**, hogy **tisztviselő vagy egyéb kezelő, kezelőnő, altiszt vagy szolga alkalmazott-e s mely minta szerinti s mily színű ürlapra van szüksége**.

Bejelentések csak az előírt ürlapokon fogadtnak el, más formában tett bejelentések tekintetbe nem vétetnek

A bejelentésre jogosult az **ürlapot a valóságnak megfelelően és pontosan kitölteni**, az ürlapnak hátlapján a tanuló megelőző tanítási évi bizonyítványát, illetőleg lecke-könyvének erre az időre vonatkozó részét s utolsó vizsgálatáról kiállított bizonyítványát **egész terjedelmében lemásolni és az ürlapot aláírni köteles**.

A tényleges szolgálatban álló alkalmazott a kitöltött ürlapot **folyó évi november hó 20-ig** közvetlen hivatali főnökének adja át. A közvetlen hivatali főnök a bizonyítvány másolatának hitelességét az eredeti bizonyítványból állapítja meg, mindazon többi adat valódiságáról pedig, a

melyet nem ismer, vagy a mely nem köztudomása, a legalkalmasabbnak látszó módon szerez meggyőződést.

A nyugalomba helyezett alkalmazott, valamint az alkalmazott árvájának törvényes képviselője a kitöltött űrlapot ugyancsak **folyó évi november hó 20-ig** annak a hatóságnak küldi meg, a mely a nyugellátást, illetőleg a nevelési járulékot megállapította. Ilyen esetben a kérés bejelentője az űrlaphoz csatolja az adatok valódiságát igazoló okmányokat is, a melyeket az említett hatóság az adatok valódiságának megállapítása után a bejelentőnek visszaküld.

A közvetlen hivatali főnök és a megelőző bekezdésben megjelölt hatóság az űrlapot az adatok valódiságát és a bizonyítvány-másolat hitelességét megerősítő aláírásával és hivatalos pecsétjével látja el és azután **folyó évi november hó 30-ig** a m. kir. miniszterelnökhöz küldi meg kérvény, okmány és kísérőirat nélkül.

A kért ösztöndíjak engedélyezéséről a rendelet 10. §-a értelmében alakított *adományozó bizottság* fog végérvényesen határozni és pedig *lehetőleg a folyó évi december havában*.

A bejelentések miként történt elintézéséről csak azok fognak értesítést kapni, a kik az adományozó bizottság határozatához képest az ösztöndíjat elnyerték.

Kérjük lapunk t. olvasóit, hogy fentiekről lehetőleg sürgősen értesítsék a hadbavonultak hozzátartozóit, az érdekelt állami alkalmazottak özvegyeit és árváinak képviselőit (gyámjait), hogy az ösztöndíjért már ebben a tanévben is idejekorán jelentkezessenek.

A sarjerdők hagyásfáiról.

A sarjerdő általában vékonyabb faanyagot termel. Hogy a tulajdonosnak különleges céljaira vagy — mások részére történendő eladásnál — nemcsak mások szükségletének kielégítésére, hanem a jövedelem fokozására is, vastagabb méretű faanyag is álljon rendelkezésre, sok helyen a sarjerdő vágásaiban elszórtan egyes fákat megszoktak hagyni, a melyek aztán csak a sarjerdő valamelyik következő vágása idején kerülnek fejsze alá. Ezek a fák a *hagyásfák*.

Nevelésük ezélszerű voltának magyarázatára nincs szükség, mert a ki ilyen fákat hágy, annak bizonyára kellenek azok. Itt most csak arról lesz szó, hogy ezélszerű-e ezeknek a fáknak a szokásos módon, egyenként való meghagyása vagy helyesebb-e, ha a kívánt fameennyiséget egy, esetleg több csoportban hagyjuk meg.

Az egyenként való hagyásnak több hátránya van, a melyek közül szembeszökők és lényegesebbek a következők:

A faállomány levágása előtt a hagyásfák zárt állásban lévén, gyökérzetük, törzsük, kérgük és gallyzatuk ennek a helyzetnek megfelelően fejlődtek ki.

A széldöntés veszélye ellen a szomszédokban támaszt találva, gyökérzetük csak annyira fejlődött ki, a mennyire ezt a tápláléknak a talajból való fölvétele kívánta.

Törzsük nem alacsony és zömök, mint a magánosan álló fáké, egyrészt, mert ilyen alakra a szél ellen való

daczolhatásra nincs szükségük, de másrészt főleg azért, mert a világosság után való sóvárgás az állomány egyedeit a magasba hajtja, törzseiket nyulánkká teszi, koronájukat összeszorítja, sőt elsatnyítja.

A záródásban nőtt fák törzsének kérgét nem süti a nap, nem fújja a szél, nem veri az eső, jég stb., azért az simább és vékonyabb, mint a szabadon álló faé.

Már most ha az ilyen fa mint egyenként meghagyott hagyásfa teljesen szabad állásba jut, ezzel éppen ellenkező viszonyok közé került, mint a milyenekhez egész mivolta alakult és szokott.

Gyakori eset, hogy a magára maradt fát a szél kidönti, a mivel egy csapásra füstbe ment a jó szándék. Ha ez nem következik be, akkor a fának az az első törekvése, hogy új körülményeihez hozzáidomuljon. Mindenekelőtt törzsét takarja be gallyazattal, nemcsak azért, hogy az ahhoz nem szokott kérgét, a napsütéstől és az időjárás viszontagságaitól megvédje, hanem azért is, hogy a tenyészethez több szervvel (levélzettel) rendelkezék és hogy a szabad állásban fenyegető szélveszéllyel szemben zömökebb alkatra tegyen szert. Úgynevezett fattyúhajtások lepik el a törzsét, a melyek idővel gallyakká és ágakká fejlődnek ki, a melyeket ha meghagyunk, csökken, sőt sok irányban elvész a törzsnek műszaki használhatósága, ha pedig nyessük a fát, akkor a sebhelyeken betegesedik el a fa s szintén megromlik. Lehetne még segíteni a dolgon, hogy ezeket a fattyúhajtásokat *mindjárt az első évben*, még mielőtt megfásodnának, tőlük kiszaggatnánk, ez azonban többnyire költségesebb munka (mert évente kell egy ideig ismételni) s így csak kivételesen, kedvező gazdasági viszonyok között alkalmazható.

Jobbára úgy van a dolog, hogy a hagyásfák bizony veszítenek a szabad állással műszaki használhatóságukból; szépen megvastagodnak ugyan, de ez minőségük rovására történik.

De nem csupán a hagyásfára magára hátrányos annak magános állása, hanem a körülötte levő sarjerdőre, az alfára is. A hagyásfa az alatta-mellette levő sarjfák elől elveszi a napfényt és csapadékot s így azok fejlődését gátolja. Az egyenként maradt hagyásfák koronája s így növétere jóval nagyobb, mintha ugyanezek a fák egymás mellett, egybefüggő csoportban állnának; ebből következik aztán, hogy a szétszórtan, egyenként hagyott hagyásfák a sarjfák növéstét jóval nagyobb mértékben akadályozzák, mint a csoportokban hagyottak.

Hátránya a hagyásfák szétszórtva hagyásának az is, hogy ha esetleg időközben van szükség valamelyik ilyen fára, (esetleg többre), annak a sarjfák közül, nagyobb területről való kitermelése jóval nehezebb és költségesebb, mintha ezek a fák hozzáférhető helyen együtt lennének.

Ha a hagyásfákat nem egyenként szétszórtva, hanem csoportokban hagyjuk meg, az elősorolt hátrányok elenyésznek, mert a fák nagyobb része éppen olyan viszonyok között marad, mint a milyenek között a vágás és meghagyás előtt volt. Egyedül a csoport szélén álló fák külső oldala van a magánosan álló fáéhoz hasonló körülmények között s így csupán itt nyilvánulnak azok a hátrányos jelenségek, a melyeket eseteltünk. Ettől az

aránylag lényegtelen hibától eltekintve a csoportbeli fák sokkal jobb helyzetben vannak, mint a magánosan állók. A szél erejének leginkább kitett szélsőket hátulról az egész csoport támogatja; a fák törzsét nem lepik el fattyúhajtások, azok nem gallyasodnak — ágasodnak el, hanem tovább is ágtól tiszták maradnak; a törzsek ugyan nem vastagodnak meg annyira, mint a szabadon állók, de annál hasznavehetőbbek, annál értékesebbek lesznek.

A vastagodás elősegítése különben itt is módunkban áll azáltal, hogy fokozatosan annyira gyérítjük meg a csoportot, hogy a bent levő fákon fattyúhajtások ne jelentkezzenek. Támogat bennünket e célunkban a talaj, a mely a csoport alatt árnyékban, a szél és naptól védve maradván, sokkal jobb karban van, mint a magánosan álló hagyásfáknak a vágás után több éven át tar és gyengén árnyalt talaja.

A fentartandó csoportot vagy csoportokat ezélszerű már a sarjfa vágásának ideje előtt néhány évvel kiválogatni, hogy a csoportot, főleg annak a veszélyes széllel szemközt álló szélét, megfelelő gyérítéssel szilárdabbá tegyük, önállóságához szoktassuk.

A csoportot lehetőleg jobb talajrészen és olyan fákból választjuk, a melyek jó és szép növekvést ígérnek. Ügyelünk a csoport helyére is, hogy lehetőleg könnyen hozzáférhető legyen, hogy ha bármikor akarunk véle valamit tenni (pl. gyéríteni) vagy időközben szükségünk van belőle fára, utunkat nagyobb akadályok ne állják el.

A csoport alakjául legjobb az olyan hosszúkas, de nem szögletes forma, a melynek keskenyebb oldala (az egyik vége) a veszélyes szél felé néz. Ha a szélről nincs mit tartanunk, akkor a csoport déltől észak felé nyuljon, a mely esetben a csoport maga-magát és talaját legjobban árnyékolja (a mi jótékonyan hat), a sarjerdőtől pedig legkevésbé zárja el a napfényt s így annak fejlődését legkevésbé hátráltatja.

Jelöljük ki tehát megnyugvással a hagyásfákként fentartandó törzseket szükségletünk és célunk szerint a mindenkori helyzethez mérten egy vagy több csoportban, de ne egyenként, mert utóbbi eljárás az erdei fák természetes nevelődésével s a céllal, a melyet el akarunk érni, ellentétes s így jóra nem is vezethet. A természet ellen való cselekvést egyedül mi bánjuk meg.

Az itt röviden elmondottak éppen úgy érvényesek a középerdő főfáira is, a mely erdőalak lényegében ugyanaz, mint a hagyásfás sarjerdő. A különbség kettőjük között csak az, hogy míg előbbinél a főfák meghagyása és használata rendszeres, addig utóbbinál csak esetleges.

Béky Albert

A völgyzárók halászati hasznosítása.

Irta: Simonffy Gyula.

(Folytatás.)

A lehalászás megkönnyítésére szolgálna és okszerű üzemet lehetne folytatni akkor, ha a völgyzárókat legalább minden két évben tökéletesen le lehetne csapolni és úgy az összes halakat kifogni, más szóval, ha a völgyzárókat mint halastavakat lehetne kezelni. Azonban a tulajdon-

képeni cél — a vízraktározás — a völgyzárók teljes lecsapolását vagy egyáltalában nem, vagy igen ritka esetben engedi meg.

A völgyzárók lehalászásának megkönnyítésére ajánlott módok két irányban mozognak: 1. a völgyzárók lehalászásánál alkalmazzuk a tógazdaságnál követett eljárásokat vagy 2. a halászatot mint természetes tavihalászatot tekintjük, mely elől az akadályokat el kell hárítani.

Thienemann a völgyzárók halászatát mint rendes tavi halászatot tekinti és főgyekezete az, hogy az e téren meglévő akadályokat megszüntesse, vagy legalább is mérsékeljék. Módjai és eszközei a következők:

A horgászat. A horgászat fejlettebb gazdasági viszonyok között a völgyzárók halászati hasznosításának kétségtelenül fontos módja. A völgyzárók rendszerint természeti szépségekben is bővelkedő tájakon terülnek el s így a természetkedvelők, a sportemberek szívesen keresik azokat fel. Miután a sporthalász az engedélyért és a kifogott halért szívesen hoz anyagi áldozatot, a sporthalászat völgyzáróknál arra hivatott, hogy a halászatból befolyó aránylag csekélyebb jövedelem lézagait kipótolja.

A horgászás azonban a völgyzárók okszerű halászati kihasználására egyedül nem alkalmas és nem elégséges. A kezdő években tapasztalható legkedvezőbb halhússzaporodás sem ér sokat, ha megfelelő számú és súlyú halat ki nem fogunk, ha a völgyzárót alaposan le nem halásszuk. Minden halasvíznek évente egy bizonyos mennyiségű halat kell szolgáltatni, mert különben a túlszaporodó állomány elegendő táplálék hiányában visszaesést (minőségi) fog szenvedni. Az okszerű kihasználás szempontjából nem helyes tehát a völgyzárókban kizárólag a horgot alkalmazni, hanem ehhez a különböző hálófajtákat is igénybe kell venni.

A hálóhalászat. A völgyzáróhalászatnál eddig főképp 3 típusú hálót használtak: az eresztő- (tükör-) hálót, a varsát és a húzóhálót (gyalom).

Az egyszerű eresztőháló szokásos méretei a következők: 25 m. hosszúság, 1·25 m. magasság, 30 mm. szembőség (a 40-es nem bizonyult jónak). Anyaga 100-as számú 6-szoros fonál. A háló alsó ina löszörből van és ólomgolyókkal van terhelve, felső része nyárfakéregdarabkákkal ellátva, mely által a felszínen úszik és függőlegesen áll a vízben (ára körülbelül 15—20 márka). Ez a hálófajta, ahol eddig még alkalmazták, jó eredménynyel járt. Alkalmazható bármely időben s bármilyen vízállás mellett, s előnye, hogy önműködő, a halak a vízben úszkálva fejükkel és törzsükkel benne megnyaklanak. Hibája — a mi miatt igen gyakran panaszokodnak — az, hogy a benne megnyaklott hal nagy része megsérül, sőt el is pusztul. Ez a panasz bizonyos esetben indokolt lehet, ott t. i., a hol a kifogott halakat távolabb eső piacra kell szállítani s e végből hosszabb-rövidebb ideig raktározni. Németországban ez az eset nem igen fordul elő, miután ott a völgyzáró mellett létesült vagy a környékbeli helységek vendéglőjében minden kifogott hal (pisztráng) fogyasztóra talál.

A kettős-, esetleg hármasfalú tükörháló alkalmazása azonos az előbbivel. A háló falai egymáshoz közel, parallel vannak felállítva: még pedig a hármasnál a szükséges háló közepén, a két bőszerű pedig amannak két oldalán.

A hal a hálónak nekiúszva, a szűkszemű hálót a bőszeműn át magával ragadja és az így képzett zacskóban bennreked. A hálóban a hal nyugodtan van és állítólag nem sérül meg. Ezen hálóval a völgyzárókban szerzett tapasztalatok meglehetősen negatívek. Azt állítják, hogy a sok hálószem feltűnik a halnak és elkerüli azt. Polyóvizeknél hajtóhalászat mellett e hálók alkalmazása indokolt lehet, nagyobb völgyzáróknál azonban nincs meg a lehetősége annak, hogy a halakat a hálónak neki hajtják. (Folyt. köv.)

Gazdasági tanácsadó.

Házinyultenyésztési tanácsok. (Együttal felelet G. L. nek). A tenyészeteket, melybe az anyákat és bakokat külön-külön helyezzük el, legyen 60 cm. széles, 60 cm. magas és 80 cm. hosszú, könnyen tisztítható, a mit azáltal érhetünk el, ha az ajtót legalább 50 cm. szélesre készítjük, hogy egy ember belenyúlhasson. Ajánlatos a ketreceket vagy a szabadban felállítani, vagy úgy készíteni, hogy azok a szabadban felállíthatók legyenek, mert nem hiszem, hogy akada ma már a tenyésztők közül bárki is, a ki a szabadban felállított ketreccel való tenyésztés előnyeit be ne látná s el ne ismerné azt, hogy emel eredményesebb tenyésztési mód nincs. Igaz ugyan, hogy zivataros, esős, havas és zimankós időben bizony kissé kellemetlen a takarmányozás és gondozás, de ez ellen megfelelő széles tetővel a ketrecek felett, eléggé védekezhetünk. Nyulaink egészségükkel, szőrméjükkel, szaporaságukkal és edzettségükkel mindenképp kárpótlást nyújtanak. Helyezzük el tehát a ketreceket a szabadban; ez a városi tenyésztőknél ugyan nagyobb nehézségekbe ütközik, mint falusi tenyésztőknél, növénydékállatainkat azonban minden körülmények között ilyen helyen tartjuk. Akár a szabadban, akár fedett helyiségben helyezzük el nyulainkat, a ketrecek almozásáról hetenként kell gondoskodnunk. A legjobb alom a szalma, de jó alomnak a szárazlomb és a fűszpor is. Én ez utóbbit elsőrendű alomnak tartom, mert a vizeletet, a mi a ketreccből valamely oknál fogva nem távolodik el, felszívja s mindjárt szagtalanítja is a ketreceket. Ha a ketrecek már készen vannak, beszerezhetjük a tenyésznyulakat. Legalább 1 bak, 2 nőstény nyulat a legelterjedtebb fajtából, a *belga óriásokból* vásároljunk s a fent leírt ketrecekbe helyezzük el őket.* Mikor az első nyúlfiókák elválasztására kerül a sor, készítünk még néhány ládát, ezeket is elül ajtóval és dróthálóval látjuk el s elhelyezzük bennük a fiókákat. Erősebben tápláljuk őket s elválasztás után 2—3 hónapra, vagyis 4—5 hónapos korukban kitűnő pesenye, vagy pörkölt gyanánt kerülhetnek az asztalra, helyet engedve ketreczükben az újonnan elválasztottaknak. Tehát kevés kiadással, de legalább is minden érezhető nagyobb kiadás nélkül, ha valamely családnak van 1 bak és 2 anyanyula, evenként és anyánként 5—6-szori fiadztatással, ellésenként 5—6 fiókát számítva, igen szépen föl tudunk nevelni évenként 60—70

* Kaphatók állattelepemen Eperjesen avagy a Csillaghegyi nyultelepen Budapest mellett.

darab nyulat és a mellett, hogy ápolásuk csak annyi gondosságot igényel, a mit a család legöregebb vagy legfiatalabb tagjai is nemesak könnyen, de kedvvel is végezhetnek, mert hiszen e szelid állatokkal öröm foglalkozni, nemesak jó és ízletes, de igazán olesó húshoz is juthatunk. Ha pedig még tekintetbe vesszük, hogy az évi szaporulatból néhány darabot, a legszebb példányokat, tenyészanyagként csak 10—20 koronájával értékesíthetjük, mivel az egész évi készpénzkiadás megterülhet, nem érdemes-e e hasznos állatok tenyésztésére, különösen a szegény embereknek egy kevés költséget és fáradságot áldozni? A legfontosabb követelmény, hogy eredményeket elérhessünk az, ha az anyák és az azokhoz szükséges fedező bakok külön-külön rekeszekben vagy ládáknak egyenként tartassanak; az anyák kéthavonkiut párosíttassanak s így kéthavonkiut fognak elleni a ketrecekben. Ott a fiakat hathetes korig nevelik, a melyeket e korban külön nagy ólba, szabadban felállított ketrecekbe helyezünk el s négyhónapos korban nem szerint szétválasztjuk s ezen időtől fogva 2—3, sőt 4 drb. nőstény vagy hím együtt helyezhető el és tartható egy-egy ketreccből addig, míg tenyésztésre be nem soroztatnak, vagy másképp nem értékesíthetők. És így megy ez tovább ivadékról-ivadékra és évről-évre. Ez a legjobb mód a szaporulatok gyors elérésére.

A nyúlfiak elválasztásánál, vagyis ha az anyatejjel való táplálkozásról más takarmányfélékre térünk át, elsősorban arra kell törekednünk, hogy az állatok fejlődésében visszaesés ne következzen be, ellenkezőleg igyekezzünk arra, hogy az elválasztást követő időszakban a nyúlfiak növekedjenek. Ügyeljünk arra is, hogy egyik takarmánynemről a másikra való átmenet túlgyorsan ne történjen, azonkívül az elválasztást követő időben a fiatal nyulak erőteljesen etetendők, ezáltal azok későbbi fejlődésére jó befolyást gyakorolhatunk. Növénydékállatok oly takarmánynyal etetendők, melyek mészes és foszforos tartalmazzanak, különben a esontváz nem lesz elég erős és kellően szilárd, sőt a végtagokban bémulások is mutatkozhatnak. A ketrecek állandóan tisztántartandók, a ketreccfalak mesztejjelel — melyhez kreolint vegyíthetünk — meszelendők. Nőstény nyulak, melyek ivadékaikat elpusztították, újból fedeztetendők, de ha ismételten rossz anyákaak bizonyultak, konyhára adandók.

A takarmányozásra nézve általános tétel az, hogy a házi nyulakat naponként kétszer, reggel s délután 5 órakor kell takarmánynyal ellátni, mely nyáron részben zöld fű, falomb, kerti hulladékból álljon, de e mellett kapjanak kevés réti- vagy luczernaszénát és zabot is. Téli időszakban a zöltség helyett nyers takarmányrépát, burgonyát vagy esiesókat adunk a házi nyulaknak; kitűnő takarmány a főtt burgonya korpával összetörve és langyosan adagolva. Megjegyzem, hogy a házi nyul megesszik minden konyhai hulladékot, a mi nem húsféle s így ezen konyhai hulladékot különösen a szoptató anyák közt kell szétosztani vagy a levágásra szemelttekkel kell feleltetni, mert ez igen jó takarmány, melytől igen hamar húsosodnak és az anyáknak sok tejük lesz.

A mi a takarmányadagolás mennyiségét illeti, az a

nyúlajta nagyságától függ s ezt a tenyésztő néhány napi megfigyelés után kiszámíthatja, de csak annyit adjon minden takarmányfeleségből egy-egy házinyúl elé, a mennyit az az egyik takarmányozástól a másikig elfogyaszt. Mert a túlsok takarmánnyal való poesékolás pénzbe kerül és igen piszkítja a ketreczet.

A házinyulak már 8 hónapos korban ivarérettek s minden két hóban párosíthatók. A párosítás úgy történik, hogy a nőstény nyulakat egyenkint odatesszük a bakhoz egy-két órára s ha látjuk, hogy a befedezés megtörtént, feljegyezzük a dátumot az illető anyanyúl ketreczére s az ivadékok pontosan 30 nap múlva megérkeznek. Az ellés előtt az anyákat nem szabad új ketreczbe áthelyezni, mert megesik, hogy az új helyen széthányják fiókáikat. A szoptatás hat hétig tarthat, tovább nem szükséges, mert a három hetes nyúlfi már az anyával eszik magától, nem szükséges azt tanítani vagy szoktatni.

A házinyul-gerezna csak a teljesen kifejlődött, tehát a nyolcz hónapot betöltött nyúlról bír oly értékkel, a melyért a rendes piaczi ár kérhető. Jó a nyári szörme is, de jobb a november-január havi gerezna, melynek szőre nem hull s tömött. A gereznákat az állatról óvatosan kell lehúzni, deszkára kifeszítve megszáritani s azután óvni a molytól s gyűjteni. A házinyul-gereznákat megveszi vagy kidolgozza Dán Testvérek szűcscegz Budapest.

Hreblay Emil.

Különfélek.

Szőkevény orosz hadifoglyok elfogása. *Kelemen István*, a gr. Vigyázó Sándor almásszentmihályi (Kolozs megye) gazdaságának erdésze, hat szőkevény orosz foglyot fogott el. A jutalom kiutalására a szolgabírói hivatal felterjesztést tett az alispáni hivatalhoz.

Nasztá János, a szászvárosi m. kir. járási erdőgondnoksághoz tartozó romoszhelyi védkerület erdőőre, szőkevény orosz hadifoglyok letartóztatásáért 20 kor. jutalomban részesült.

Faragó Béla es. és kir. udvari szállító magyar magpergető gyára, erdészeti csemetetelepek Zalaegerszeg, 1916. évi őszi csemeteárjegyzéke már megjelent s azt bárkinek szívesen megküldi.

Az iskolásiuk bükkmakk-gyűjtése. A bükkmakk olajtartalmánál fogva az élelmezési, ipari és hadászati célokra annyira fontos olaj szolgáltatására és így a zsírhány enyhítésére is igen alkalmas lévén, a vallás- és közoktatásügyi miniszter felhívta az iskolákat, hogy a bükkmakk gyűjtésében az erdőbirtokosok engedélyével minden igyekezetükkel vegyenek részt. A miniszter még arra is figyelmeztette az iskolákat, hogy ez a gyűjtési akció csakis akkor lehet komoly jelentőségű, ha nagyarányú és eredményes lesz. Ehhez természetesen az iskolák buzgóságán kívül a közönség támogatása is szükséges; ezért a vallás- és közoktatásügyi miniszter ezen az úton is arra kéri a

bükkerdők tulajdonosait, hogy az ifjúság gyűjtőtevékenységét a maguk részéről is a lehetőséghez képest támogassák és a gyűjtés miatt hozzájuk forduló iskolai ifjúság gyűjtő munkáját tényleg vegyék igénybe.

Hivatalos közlemények.

A m. kir. ministerium 1916. évi 2550. M. E. számú rendelete az állami alkalmazottak gyermekeinek nevelését előmozdító segítéséről.

Az 1912. évi LXV. t.-cz. 30. §. szerint a tényleges szolgálatban álló tisztviselők és rendszeres évi fizetést (évi bért, évi zsoldot) élvező altisztek és szolgák nyugdíj-járadékaiból befolyó s a pénzügyminister által alapszerűleg kezelendő bevétel egy részét az idézett törvény határozmányai alá tartozó állami alkalmazottak gyermekei nevelésének előmozdítására kell fordítani. A törvény rendelkezésének végrehajtásaként — figyelemmel a kezelői és kezelőnői állásoknak az 1914. évi XXVII. t.-cz. 11. §-a alapján időközben történt rendszeresítésére is — a m. kir. ministerium az ebben a rendeletben részletezett **nevelési segítéségeket** létesíti.

1. §.

A nevelési segítéségnek fajtája.

A 3. §-ban körülírt állami alkalmazottak gyermekei nevelésének előmozdítására szolgál:

1. évi pénzbeli segítség adományozása (**ösztöndíj**);
2. az alkalmazott gyermekének elhelyezése valamely tauintézetrel kapcsolatos vagy önálló (tanintézetrel nem kapcsolatos) nevelőintézetben (**ingyenes nevelőintézeti hely**);
3. gondoskodás az alkalmazott gyermekének ipari vagy kereskedői pályára való gyakorlati kiképzéséről (**gyakorlati ipari és kereskedelmi kiképzés**).

A gyakorlati ipari és kereskedelmi kiképzés esetében az alkalmazott gyermeke gondosan kiválasztott iparosnál vagy kereskedőnél, szakszerű felügyelet alatt, szabályszerű tanszerződés mellett tanoncaként nyeri gyakorlati kiképzését; elhelyezéséről és ellátásáról pedig, állandó felügyelet alatt, rendszerint tanoncotthonban (nevelőintézetben), kivételesen valamely megbízható családnál vagy a képzésével megbízott iparosnál vagy kereskedőnél történik gondoskodás.

2. §.

Azok az iskolák, a melyek tanulója az ösztöndíj és ingyenes nevelőintézeti hely segítéségében részesülhet.

Az ösztöndíj és ingyenes nevelőintézeti hely segítéségében a magyar szent korona országai területén fennálló következő középfokú és felsőbb iskolák rendes fiú- és leánytanulója részesülhet:

Magyarország.

Középfokú iskolák, még pedig:

gimnáziumok, reáliskolák, felső leányiskolák, polgári iskolák;

felső kereskedelmi iskolák, felső ipariskolák, ipari szakiskolák, a budapesti m. kir. állami nőipariskola, az Amizoni-féle nőnevelőintézet, a fiumei m. kir. tengerészeti akadémia;

földművesiskolák, erdőőri szakiskolák és az erdőőri szakiskolai továbbképző-tanfolyam, a budafoki m. kir. pinczemesteri tanfolyam, a budapesti m. kir. kertészeti tanintézet, vinezellér-iskolák;

népiskolai tanító- és tanítónőképző-intézetek, óvónőképző-intézetek;

az orsz. m. kir. zeneakadémia előkészítő- és akadémiai tanfolyama, m. kir. színművészeti akadémia, orsz. m. kir. iparművészeti iskola.

Felsőbb iskolák, még pedig:

tudományegyetemek, jogakadémiák, kir. József-műegyetem, állatorvosi főiskola, selmeczlányi bányászati és erdészeti főiskola, gazdasági akadémiák, keleti kereskedelmi akadémia, fiumei kivitelű akadémia, a kereskedelmi akadémiák akadémiai tanfolyama, polgári iskolai tanító- és tanítónőképző-intézetek, Apponyi-Kollégium, gazdasági tanító- és tanítónőképző-intézet, gyógypedagógiai tanítóképző-intézet, az orsz. m. kir. zeneakadémia tanárképző- és művészképző-tanfolyama, orsz. képzőművészeti főiskola.

Horvát-Szlavonországok.

Középfokú iskolák, még pedig:

gimnáziumok, reálgimnáziumok, leányliceumok, felsőbb népiskolák;

kereskedelmi akadémiák, orsz. ipari és építészeti iskola, orsz. női szakiskola, a bakari tengerészeti iskola; földművesiskolák, szőlészeti és gyümölcsészeti iskola; népiskolai tanító- és tanítónőképző-intézetek;

az orsz. művészeti és műipari iskola, orsz. zeneintézet.

Felsőbb iskolák, még pedig:

a zagrebi I. Ferencz József tudományegyetem, a kir. erdészeti akadémia, a križevci kir. felsőbb gazdasági tanintézet.

A m. kir. ministerium valamely itt fel nem sorolt középfokú vagy felsőbb iskolát felvehet azok sorába, a melyek tanulójának ösztöndíj és ingyenes nevelőintézeti hely adományozható, úgyszintén ezek sorából valamely itt felsorolt iskolát törölhet s mindkét irányban a 9. §. értelmében közzéteendő pályázati hirdetőmennyben is intézkedhetik.

3. §.

A jogosult alkalmazottnak nevelési segítségben részesíthető gyermekei.

Nevelési segítségben részesülhet:

1. az 1912. évi LXV. t.-cz. határozmányai alá tartozó, valamint az 1914. évi XXVII. t.-cz. 11. §-ában említett *tényleges szolgálatban álló* s nyugdíjjáruék-fizetési kötelezettség alá eső alkalmazottnak törvényes vagy törvényesített édes- és mostohagyermeké;

2. az 1912. évi LXV. t.-cz. határozmányai alá tartozó s 1913. évi január hó elseje után *nyugalomba helyezett* olyan alkalmazottnak, a ki a *tényleges szolgálat idején nyugdíjjáruék-fizetési kötelezettség alá esett,* valamint

az 1914. évi XXVII. t.-cz. 11. §-ában említett s *nyugalomba helyezett alkalmazottnak:*

a) törvényes gyermeke, ha az alkalmazottnak a *tényleges szolgálat ideje alatt* vagy azt megelőzően kötött házasságából származik;

b) törvényesített gyermeke, ha az alkalmazott *tényleges szolgálatának ideje alatt,* vagy azt megelőzően született;

c) mostohagyermeké, ha az alkalmazottnak a *tényleges szolgálat ideje alatt* vagy azt megelőzően kötött házassága által lett az alkalmazott mostohagyermeké;

3. az 1. és 2. pontban körülírt és *elhalt* alkalmazottnak árvája, ha részére nevelési járulék állapított meg.

A *tényleges szolgálatban álló alkalmazott gyermeke* akkor is részesülhet nevelési segítségben, ha az alkalmazott 35. szolgálati évének eltelte után nyugdíjjáruékat már nem tartozik fizetni, és akkor is, ha az alkalmazott nyugdíjjáruék-fizetési kötelezettsége az 1912. évi LXV. t.-cz. 30. §-a szerint szünetel.

4. §.

A nevelési segítség elnyerésének előfeltétele.

Az ösztöndíj és ingyenes nevelőintézeti hely segítségében az a tanuló részesülhet, a ki a megelőző tanítási évben, ha az általa látogatott tanintézetnél a *magyariseleti* érdemjegyek négyfokozatúak, ez érdemjegyek 1. vagy 2. fokozatát, ha ötfokozatúak, 1., 2. vagy 3. fokozatát nyerte el s a hol ilyen érdemjegyek nem állapítottak meg, megfelelő magyariseletet tanúsított és ezenkívül iskolanemenként (2. §.) legalább a következő *tanulmányi eredményt* érte el:

1. ha Magyarországon a *gimnázium, reáliskola és felső leányiskola,* Horvát-Szlavonországokban a *gimnázium, reálgimnázium és leányliceum* első osztályának tanulója lesz, a megelőző tanítási évben látogatott elemi népiskolai osztályt sikeresen elvégezte akként, hogy — az éneket, kézimunkát, testgyakorlást és rajzot nem számítva — az egyes tantárgyakból nyert érdemjegyeinek összege a tantárgyak számával elosztva, magyarországi iskolánál legfeljebb $2\frac{1}{2}$ -et, Horvát-Szlavonországokban levő iskolánál legfeljebb 2-t tesz ki;

2. ha az 1. pont alatt *felsorolt iskolák* valamely, az elsőnél magasabb osztályának tanulója lesz, a megelőző tanítási évben látogatott osztályt sikeresen elvégezte akként, hogy — a szépírást, éneket, kézimunkát és testgyakorlást nem számítva — a rendes tantárgyakból nyert érdemjegyeinek összege a rendes tantárgyak számával elosztva, magyarországi iskolánál legfeljebb 2-t, Horvát-Szlavonországokban levő iskolánál legfeljebb $2\frac{1}{2}$ -t tesz ki;

3. ha a *tudományegyetem, jogakadémia* s a *kir. József-műegyetem* első évfolyamának hallgatója lesz, magyarországi tanintézetben érettségi vizsgálatát sikeresen akként állotta ki, hogy az érettségi vizsgálat tantárgyaiból nyert érdemjegyeinek összege a tantárgyak számával elosztva legfeljebb 2-t tesz ki. Horvát-Szlavonországokban levő tanintézetben pedig legalább egyhangulag érettnak nyilvánított;

4. ha a 3. pont alatt *felsorolt főiskolák* valamely, az

elsőnél magasabb évfolyamának hallgatója lesz, a megelőző tanítási évben a főtárgyakból sikerrel kollokvált és vizsgálatát sikeresen tette le ;

5. ha *művészeti iskolának* tanulója lesz, a megelőző tanítási évben látogatott művészeti iskolai osztályt, illetőleg évfolyamot kiváló sikerrel végezte el ;

6. ha *olyan iskola* tanulója lesz, a melynél a felvétel valamely meghatározott kiválóbb tanulmányi eredményhez van kötve, a megelőző tanítási évben látogatott osztályt, illetőleg évfolyamot ilyen eredménynyel végezte el ;

7. ha *bármely más iskola* tanulója lesz, a megelőző tanítási évben látogatott osztályt, illetőleg évfolyamot sikeresen végezte el.

Művészeti iskolát az első évben látogató tanuló az ösztöndíj és ingyenes nevelőintézeti hely segítségével nem részesülhet.

Az 1. §. 3. pontjának megfelelően gyakorlati ipari és kereskedelmi kiképzésben az alkalmazottnak az a gyermeke részesülhet, a ki 12. évét betöltötte, az elemi népiskolának Magyarországon a VI., Horvát-Szlavonországokban az V., vagy valamely középfokú iskolának II. osztályát sikeresen elvégezte és a kinek a választott kereskedelmi vagy iparagra való testi alkalmasságát hatósági orvos igazolja.

5. §.

A nevelési segítségre elsőbbséget adó körülmények.

A nevelési segítség elnyerésére elsőbbséget ad :

1. az életben levő alkalmazott gyermekénél az alkalmazott önálló keresettel nem bíró *kiskorú gyermekeinek nagyobb száma ;*

2. az árvánál az árva *szülőtlenn* vagy az 1912. évi LXV. t.-cz. 67. §-a szerint a szülőtlennel egyenlőnek tekintendő mivolta ;

3. a tanuló *jobb magaviselete és tanulmányi előmenetele.*

Egyenlő körülmények fennforgása esetében tekintetbe veendő elsőbbséget állapít meg a 14. §. negyedik bekezdése is.

Az elsőbbséget adó körülmények elbírálásának módjait a 11. §. második bekezdése állapítja meg.

6. §.

A nevelési segítséget kizáró körülmények.

A nevelési segítség mindegyik fajtájának elnyerését kizárja :

1. az a körülmény, hogy az alkalmazottnak, illetményein felül, vagy a vele közös háztartásban élő házastársának, vagy annak a gyermekének, a kinek részére nevelési segítséget kér, illetőleg az árvának vagy az eltartására kötelezett személynek az illető gyermek nevelésére fordítható *számtörő jövedelme* van ;

2. az a körülmény, hogy az a tanuló, a kinek részére a kérés bejelentője nevelési segítséget kér :

a) bármely értékű *ingyenes nevelőintézeti helyet ;*

b) az ösztöndíjnak a 7. §-ban megállapított összegét elérő *nevelési járulékot ;*

c) az ösztöndíjnak a 7. §-l megállapított összegét magában véve, vagy a családi *illetőleg ennek*

természetével bíró rendkívüli évi segélylyel, vagy a nevelési járulékkal együtt elérő *más ösztöndíjat* vagy állandó jellegű *tanulmányi segílyt* élvez.

Az ösztöndíj és az ingyenes nevelőintézeti hely segítségével az 1. és 2. pont alatt felsorolt eseteken kívül az életben levő alkalmazott gyermeke akkor sem részesülhet, ha az alkalmazott *állomás-, illetőleg lakókelyén van* ahhoz az iskolanemhez tartozó tanintézet, a melyben az alkalmazott gyermekét felvétetni óhajtja.

7. §.

Az ösztöndíj fokozatai.

Az ösztöndíj fokozatai :

Tiszviselő gyermekénél :

évi 500 K középfokú,

évi 700 K felsőbb iskola látogatása esetében.

Egyéb alkalmazott gyermekénél :

évi 400 K középfokú,

évi 600 K felsőbb iskola látogatása esetében.

8. §.

A nevelési segítségbe beszámítandó összegek. A nevelési segítség mértéke.

A nevelési segítségbe be kell számítani, illetőleg a nevelési segítség céljaira fel kell használni a tanuló nevelésére szánt következő összegeket ;

1. a tanuló után élvezett *családi pótlékot*, illetőleg a családi pótlék természetével bíró rendkívüli évi segílyt, a mennyiben az alkalmazott által e címen összesen élvezett összeg, a megállapításánál számbavetve gyermekek számával elosztva, legalább 100 koronát tesz ki ;

2. az árva részére megállapított és az ösztöndíjnak a 7. §-ban meghatározott összegénél kisebb *nevelési járulékot ;*

3. a tanuló által élvezett és az ösztöndíjnak a 7. §-ban meghatározott összegénél kisebb *más ösztöndíjat* vagy állandó jellegű *tanulmányi segílyt.*

Ha az adományozásnál a tanuló az 1. §. 1. pontjában megjelölt ösztöndíjban részesül, részére ösztöndíjképpen a 7. §. szerint járó összeg és a jelen szakasz 1—3. pontjában felsorolt összegek között való különbözetet kell megállapítani.

Ha olyan tanuló részesül ösztöndíjban, a kit a bejelentés jogosult már az adományozást megelőzően valamely nevelőintézetben helyezett el, az ösztöndíj nem lehet nagyobb az illető tanulóért fizetendő ellátási díjnál.

Ha a tanuló az ingyenes nevelőintézeti hely vagy a gyakorlati ipari vagy kereskedelmi kiképzés segítségét nyerte el, az 1—3. pontban felsorolt összegeket a tanuló nevelésének költségeire kell fordítani. Évégéből ezeket az összegeket az alkalmazott, illetőleg az árva törvényes képviselője a nevelőintézet vezetőségének, illetőleg a nevelés helyi vezetését ellátó bizottságnak kezéhez lefizetni köteles.

Az ingyenes nevelőintézeti hely segítségével az *elhelyezés és ellátás költségeiről* való gondoskodás foglaltatik benn. A szülőtlenn vagy ezzel egyenlőnek tekintendő árvának

nevelőintézetben való ingyenes nevelése ezenkívül az eset körülményeihez képest az árva összes többi szükségletének vagy ezek egy részének fedezésére is kiterjed.

A gyakorlati ipari és kereskedelmi kiképzés segítségével a nevelés összes költségeiről (az utazás, elhelyezés, ellátás, mosás, ruházat, iskoláztatás, betegségyekezés, szerződötetés és felszabadítás költségeiről) való gondoskodás bennfoglaltatik.

9. §.

A nevelési segítségre vonatkozó pályázat kihirdetése. A bejelentésre jogosultak. A segítség elnyerésére vonatkozó bejelentés előterjesztésének határideje és módja.

Az adományozás alá kerülő nevelési segítségekre vonatkozóan a m. kir. miniszterelnök minden év június havában a Budapesti Közlönyben *pályázati hirdetményt* tesz közzé, valamint megteszi a szükséges intézkedéseket aziránt is, hogy a pályázat a Narodne Novineben, az egyes ministerek által kiadott hivatalos közlönyökben és szaklapokban és a 10. §-ban megjelölt bizottságban képviselt országos egyesületek hivatalos lapjaiban is közöltessék.

A nevelési segítségre vonatkozó *bejelentések* megtételére a 3. §-ban megjelölt alkalmazott és az ilyen alkalmazott árvájának törvényes képviselője jogosult.

A bejelentésre jogosult a segítségek elnyerése iránt való bejelentésében megjelöli, hogy a tanulót mely tanintézetbe óhajtja felvétetni, vagy mely kereskedelmi vagy iparágban óhajtja kiképeztetni. A bejelentést a jogosult a m. kir. miniszterelnök által a hivataloknak rendelkezésére bocsátott *ürlapok* egy példányán teszi meg. Az alkalmazott az *A)* és *B)* mintának, az árva törvényes képviselője az *C)* és *D)* mintának megfelelő ürlapot használja.

A bejelentésre jogosult az ürlapot a valóságnak megfelelően és pontosan *kitölteni*, az ürlapok hátlapján a tanuló megelőző tanítási évi bizonyítványát, illetőleg lezárókönyvének erre az időre vonatkozó részét s utolsó vizsgálatáról kiállított bizonyítványát egész terjedelmében lemásolni és az ürlapot aláírni köteles.

A tényleges szolgálatban álló alkalmazott a kitöltött ürlapot minden év július hó 10-ig közvetlen hivatali főnökének adja át. A közvetlen hivatali főnök a bizonyítvány másolatának hitelességét az eredeti bizonyítványból s a gyakorlati kiképzésre való alkalmasságot igazoló adatok valódiságát a hatósági orvos bizonyítványából állapítja meg. Mindazon többi adat valódiságáról pedig, amelyet nem ismer, vagy a mely nem köztudomású, a legalkalmasabbnak látszó módon *szerez meggyőződést*.

A nyugalomba helyezett alkalmazott, valamint az alkalmazott árvájának törvényes képviselője a kitöltött ürlapot ugyanezen minden év július hó 10-ig annak a hatóságnak küldi meg, a mely a nyugellátást, illetőleg a nevelési járulékot megállapította. Ilyen esetben a kérés bejelentője az ürlaphoz csatolja az adatok valódiságát igazoló okmányokat is, a melyeket az említett hatóság az adatok valódiságának megállapítása után a bejelentőnek visszaküld.

A közvetlen hivatali főnök és a megelőző bekezdésben megjelölt hatóság az ürlapot az adatok valódiságát és a

bizonyítványmásolat hitelességét megerősítő aláírásával és hivatalos pecsétjével látja el és azután minden év július hó 20-ig a m. kir. miniszterelnökhöz küldi meg, kérvény, okmány és kísérőirat nélkül.

10. §.

Adományozó-bizottság. Az adományozás időpontja.

A m. kir. miniszterelnök a nevelési segítségek adományozásának és az ezzel kapcsolatos s a rendeletben egyenként megjelölt igazgatási teendőknek ellátására a m. kir. miniszterelnökségben adományozó-bizottságot létesít.

A bizottság a m. kir. miniszterelnök által kinevezett elnökből és előadóból, a Budapesten székelő m. kir. ministerek és a legfőbb állami számvevőszék elnökének egy-egy megbizottjából s az állami alkalmazottak a ministerium által kijelölt három országos egyesületének három-három kiküldöttéből áll.

A bizottság az adományozást és az ezzel kapcsolatosan hatáskörébe utalt többi igazgatási teendőt, adományozó tanácsa útján látja el. Az adományozó-tanács a bizottság elnökéből, előadójából s a bizottságnak hat tagjából áll, a kiket felerészben a felsorolt hatóságok, illetőleg hivatalok megbizottjai közül, felerészben pedig a három országos egyesület kiküldöttői közül egy év tartamára a bizottság elnöke akként jelöl ki, hogy a tanácsban mind a három országos egyesület egy-egy taggal képviselve legyen. Az előadó szavazati joggal nem bír.

A bizottság tagjai munkájukért sem napidíjban, sem tiszteletdíjban nem részesülnek.

A bizottság ügyrendjét a bizottság előterjesztésére a m. kir. miniszterelnök állapítja meg.

A nevelési segítségek adományozása minden év augusztus havában történik.

11. §.

Azok a csoportok, a melyekre nézve a bejelentések elbírálása és az adományozás külön történik.

A nevelési segítségek elnyerése iránt való bejelentések *négy csoportban* kerülnek elbírálásra, még pedig külön-külön:

a) A magyarországi állomáshelyen működő, valamint az utoljára ilyen állomáshelyen alkalmazva volt és nyugalomba helyezett vagy elhalt tisztviselőknek;

b) az a) pontban foglalt körülírásnak megfelelő egyéb alkalmazottaknak;

c) a Horvát-Szlavonországokban levő állomáshelyen működő, valamint az utoljára ilyen állomáshelyen alkalmazva volt és nyugalomba helyezett vagy elhalt tisztviselőknek;

d) a c) pontban foglalt körülírásnak megfelelő egyéb alkalmazottaknak gyermekeire vonatkozó bejelentések.

A négy csoport mindegyikében az *elsőbbséget biztosító körülményeknek* (5. §.) megállapítása külön történik egyfelől az ösztöndíjra és ingyenes nevelőintézeti helyre, másfelől a gyakorlati ipari és kereskedelmi kiképzés segítségével valószínűleg bejelentéseknél és a bejelentések ezen két

csoportjának mindegyikében ismét külön az életben levő alkalmazottak gyermekeire és külön az árvákra vonatkozóan.

Azt, hogy az 1912. évi LXV. t.-cz. 30. §-a, illetőleg a kezelők és kezelőnők szolgálati viszonyairól szóló Szabályzat 24. §-a szerint fizetendő *nyugdíjjárulékból befolyó évi bevétel mely része fordíttassék nevelési segítségekre* s hogy a segítségekre szánt összegből a befolyt nyugdíjjárulékok arányának megfelelően évenként mennyi jusson a négy csoport mindegyikére, három évről három évre a m. kir. ministerium állapítja meg.

Az adományozás a négy csoport mindegyikében az arra a csoportra megállapított összeg erejéig történik, a bármelyik csoportra megállapított összegnek esetleg fel nem használt része azonban a többi csoportban is felhasználható.

12. §.

Az adományozás módja.

Ha a bejelentés ösztöndíj vagy ingyenes nevelőintézeti hely elnyerésére irányul, az adományozó bizottság (10. §.) a lehetőséghez képest a segítségnek kérelmezett fajtáját adományozza; fontos tanügyi okokból azonban az ingyenes nevelőintézeti hely segítése helyett ösztöndíjat és ösztöndíj helyett ingyenes nevelőintézeti helyet is adományozhat. Ha a bejelentés gyakorlati ipari és kereskedelmi kiképzés elnyerésére vonatkozik, a segítségnek *csakis ez a fajtája* adományozható.

Az ösztöndíjat és az ingyenes nevelőintézeti helyet az adományozó-bizottság valamely meghatározott tanintézet látogatásához kötvé adományozza. A bizottság azt, hogy az említett célra mely iskolanemhez tartozó tanintézetet jelöljön ki, a bejelentő óhajtaása szerint állapítja meg. Azt, hogy egy iskolanemen belül mely meghatározott tanintézetet jelöljön ki, a lehetőséghez képest szintén a bejelentő óhajtaásának megfelelően állapítja meg, fontos tanügyi okokból azonban a segítséget a bejelentésben megnevezett tanintézett helyett ugyanahhoz az iskolanemhez tartozó más tanintézet látogatásához is kötheti. Budapesten levő főiskola látogatásához a segítség csakis abban az esetben köthető, ha a tanuló megelőzően is az illető budapesti főiskolát látogatta, vagy ha az általa választott tanszakra vidéki főiskola nem ad képzést.

Valamely tanintézetnek a megelőző bekezdésben említett kijelölése csakis azoknál az intézeteknél jelenti azt, hogy ezáltal a tanuló az illető intézetbe felvételt is nyert, a melyeket a pályázati hirdetésben ilyenekül megjelöl. Minden más esetben a felvétel kieszközlése iránt a pályázati hirdetésben közzétett módon külön kell eljárni.

A gyakorlati ipari és kereskedelmi kiképzés segítségének adományozása esetében a tanuló a bejelentő óhajtaásának megfelelően nyert kiképzést valamely kereskedelmi vagy iparágban. A kiképzés helyét, a tanoncszerveződés feltételeit s az elhelyezés módját azonban az adományozó-bizottság határozza meg.

13. §.

Az ösztöndíj utatványozásának módja.

Az ösztöndíjat a m. kir. miniszerelnök annak a tanítási évről elejétől kezdődően, a melyre az adományozás történik, előzetes féltanévi részletekben a budapesti m. kir. központi állampénztárnál utalja ki, még pedig általában az életben levő alkalmazott gyermekeinek ösztöndíját az alkalmazottnak, az árva ösztöndíját az árva törvényes képviselőjének kezébe.

A m. kir. központi állampénztár az ösztöndíj részleteit, ha az erre vonatkozó kellően bélyegelt és a tanintézet vezetőségének szabályszerű igazoló záradékával ellátott nyugtatvány beérkezett, postautalvánnyal küldi meg a jogosultnak. Az ösztöndíj valamennyi féltanévi részletéről kiállított nyugtatvány igazoló záradékának azt kell tartalmaznia, hogy az ösztöndíjas tanuló az illető tanintézet rendes tanulója. Az adományozás évét követő években az első féltanévi részletéről kiállított nyugtatvány igazoló záradékának ezenkívül még azt is tartalmaznia kell, hogy a tanuló a megelőző tanítási évben a 14. §-ban a segítség megtartásához megszabott magaviseletet és tanulmányi előmenetelt tanúsította.

Az olyan városban nevelt tanuló ösztöndíját, a mely városban a segítséget élvező tanulók gondozásának ügyeit helyi bizottság vezeti, a m. kir. miniszerelnök a bizottság kezébe is kiutalhatja.

14. §.

A nevelési segély élvezetének tartama.

Az alkalmazott gyermeke a nevelési segítséget az ebben a szakaszban megállapított feltételek mellett akkor is megtartja, ha a segítség elnyerése után az alkalmazott nyugalomba helyeztetett vagy meghalt. Az utóbbi esetben erre vonatkozó bejelentését az árva törvényes képviselője az F) mintának megfelelő alakban teszi meg.

Az ösztöndíj és ingyenes nevelőintézeti hely segítését a tanuló addig tartja meg, a míg abban a tanintézetben, a melynek látogatásához a segítség köttetett, tanulmányait folytatja s a tanítási év végén magaviselete és tanulmányi eredménye megfelel a 4. §-ban előírt mértéknek.

Az ösztöndíj és ingyenes nevelőintézeti hely segítségének megtartására igénye van annak a tanulónak, a ki a Magyarországon látogatott gimnázium, reáliskola, felső leányiskola vagy polgári iskola, illetőleg a Horvát-Szlavonországokban látogatott gimnázium, reál-gimnázium, leányliceum vagy felsőbb népiskola megfelelő osztályainak sikeres elvégzése után közvetlenül népiskolai tanító-, tanítónő- vagy óráképző-intézet, vagy középfokú gazdasági, ipari vagy kereskedelmi iskolát fog látogatni. Ilyen esetben a 9. §-ban megállapított határidőben és az E) mintának megfelelő alakban teendő bejelentésre az adományozó bizottság a segítséget továbbra is meghagyja s azt, a 12. §-ban az adományozásra előírt módon, valamely meghatározott tanintézet látogatásához köti.

Az a tanuló, a ki valamely középfokú iskola elvégzése után valamely, a 2. §-ban felsorolt felsőbb iskolának tanu-

lója lesz, a segítséget ugyan *nem tartja meg*, ha azonban részére a bejelentésre jogosult a 9. §-ban megállapított módon és határidőben a segítséget újból kéri, az adományozásnál egyenlő körülmények fennforgása esetén elsőbbséggel bír (5. §).

A gyakorlati ipari és kereskedelmi kiképzés segítségének élvezete az illető tanuló ipari vagy kereskedelmi *tanviszonyának megszűntéig*, még pedig rendszerint három évig tart. Az adományozó-bizottság azonban a segítséget a tanuló *továbbképzésének* céljára, legfeljebb még egy év tartamára meghagyhatja.

15. §.

A nevelési segítség tartama alatt kérhető és elrendelhető változások.

Az alkalmazott és az árva törvényes képviselője indokolt esetben az ösztöndíj és ingyenes nevelőintézeti hely segítségének tartama alatt a tanuló részére a segítség említett két fájának egyike helyett a másiknak engedélyezését, valamint azt is *kérheti*, hogy az adományozó-bizottság a segítség élvezetét az eddig kijelölt tanintézet helyett egy más, ugyanahhoz az iskolanemhez tartozó tanintézet látogatásához kösse. Erre vonatkozó bejelentését a bejelentésre jogosult a 9. §-ban megállapított határidőben és az *E)* mintának megfelelő alakban teszi meg.

Az adományozó-bizottság a segítség tartama alatt fontos tanügyi okokból a megelőző bekezdésben körülírt változásokat kérelem nélkül is *elrendelheti*, a gyakorlati ipari és kereskedelmi kiképzés helyét és feltételeit pedig az adományozáskor meghatározottaktól eltérően is megállapíthatja.

16. §.

A nevelési segítség mértékének felemelése és leszállítása.

Ha az alkalmazott vagy az árva azon körülményeiben, a melyek a 8. §. szerint a segítség mértékére befolyással vannak, *változás* állott be, az adományozó bizottság a segítség mértékét az említett változás bekövetkeztének időpontját követő féltanévtől kezdve megfelelően felemeli, illetőleg leszállítja. Az alkalmazott és az árva törvényes képviselője köteles e végből a segítség mértékének felemelésére, illetőleg leszállítására okot adó körülményt ennek bekövetkezte után azonnal, a *G)* mintának megfelelő alakban, *bejelenteni*.

17. §.

A nevelési segítség megszűnése.

Az ösztöndíj megszűnik:

1. ha az a *tanuló*, a ki a segítséget élvezi:

a) meghal;

b) magyar állampolgárságát elveszíti;

c) államellenes magatartást tanúsít;

d) a közérkölesökbe vagy a köztiszteségbe ütköző eselekedetet követ el;

e) büntett vagy vétség miatt jogerős bírói ítélettel

szabadságvesztés büntetésre ítéltetik, kivéve, ha az ítélet végrehajtása feltételesen felfüggesztetett;

f) a 6. §. 2. pontjában felsorolt ellátások valamelyikének élvezetébe jut;

g) tanulmányait abban a tanintézetben, a melynek látogatásához az adományozó-bizottság a segítség élvezetét kötötte, befejezi, abbahagyja, vagy betegség vagy más igazolt ok esetén egy évnél tovább nem folytatja;

h) a tanítási év végén olyan magaviseleti érdemjegyet nyer, vagy olyan tanulmányi eredményt ér el, a mely nem felel meg a segítség megtartásához a 14. §-ban megszabott mértéknek;

i) abból a tanintézetből, a melyet látogat, kizáratik;

2. ha az *alkalmazott* vagy a vele közös háztartásban élő házastársa, vagy a segítséget élvező *tanuló*, vagy az árva *eltartására kötelezett* személy az illető tanuló nevelésére fordítható számottevő jövedelemhez jut;

3. ha az *alkalmazott* időközben olyan helyre helyeztetik, illetőleg költözik, a hol van ahhoz az iskolanemhez tartozó tanintézet, a melyent gyermeke látogat, vagy időközben az alkalmazott állomás, illetőleg lakóhelyén ilyen tanintézet létesül;

4. ha az *alkalmazottnak* tényleges szolgálata nem elhalálozás, vagy nyugalomba helyezés következtében szűnt meg, továbbá, ha a nyugalomba helyezett alkalmazott nyugdíját megváltotta, vagy ha nyugdíja az 1912. évi LXV. t.-cz. 44. §. 1—3. és 5—10. pontjának megfelelően megszűntetett.

Az ingyenes nevelőintézeti hely segítése az 1—4. pontban említett eseteken kívül megszűnik, ha a tanuló az illető nevelőintézetből kizáratik, vagy ha az alkalmazott, illetőleg az árva törvényes képviselője nem tesz eleget a 8. §. 1—3. pontjában felsorolt összegek lefizetésére vonatkozóan az idézett szakaszban megszabott kötelezettségének.

Az ipari és kereskedő pályára való gyakorlati kiképzés segítése az 1. a)—f) és a 2. és 4. pontban említett eseteken, valamint a 8. §. 1—3. pontjában felsorolt összegek lefizetésére vonatkozó kötelezettség teljesítésének elmulasztásán kívül megszűnik, ha a tanuló a tanoncziskolában a tanítási év végén *nem szabályszerű* magaviseleti, vagy *elégtelen* előmeneteli érdemjegyet nyer, a tanonczotthonból kizáratik, vagy tanonczviszonya megszűnik.

18. §.

A megszűnési ok bejelentése. A megszűnés kimondása. A megszűnés időpontja. A segítség meghagyása méltánylást érdemlő körülmények esetén.

A nevelési segítség megszűnésére okot adó körülményt az alkalmazott, illetőleg az árva törvényes képviselője köteles az említett körülmény bekövetkezte után azonnal, a *H)* mintának megfelelő alakban *bejelenteni*.

A nevelési segítség megszűnését az adományozó bizottság mondja ki.

A nevelési segítség a 17. §. 3. és 4. pontjában említett esetekben a tanítási év végével *szűnik meg*, minden más

esetben az ösztöndíj annak a féltanévnek végével szűnik meg, a melyben a megszűnésre okot adó körülmény bekövetkezett, az ingyenes nevelőintézeti hely és a gyakorlati ipari és kereskedelmi kiképzés segítése megszűnésének időpontját pedig, mely azonban legkésőbb a tanítási év végére teendő, az adományozó-bizottság esetről-esetre állapítja meg.

Az adományozó-bizottság a 17. §. 4. pontjában említett esetben *méltánylást érdemlő* körülmények fennforgása esetén az érdekeltek valamelyikének rendes hivatalos úton előterjesztett kérésére a segítség élvezetét, teljes vagy lezártított mértékben, a 14. §-ban meghatározott, vagy ennél rövidebb időtartamra meghagyhatja s egyúttal megjelöli azt a személyt, a ki a segítségre vonatkozóan a bejelentések megtételére jogosult és kötelezett.

19. §.

A már élvezett segítségre vonatkozó bejelentések módja. A nyilvántartás érdekében szükséges bejelentések.

A már élvezett *nevelési segítségre* vonatkozóan a bejelentést a tényleges szolgálatban álló alkalmazott közvetlen hivatalfőnökének adja át, a ki azt az adatok valódiságának megerősítése után a m. kir. miniszterelnöknek küldi meg. A nyugalomba helyezett alkalmazott, az árva törvényes képviselője és a 18. §. utolsó bekezdésének megfelelően a bejelentésre kijelölt személy az ilyen bejelentést közvetlenül a m. kir. miniszterelnöknek küldi meg, a bejelentésben foglaltakat azonban okmányokkal igazolja.

Ha az alkalmazott vagy az árva törvényes képviselője állomás-, illetőleg lakóhelyéről elköltözik, ezt a m. kir. miniszterelnöknek bejelenti.

A *tanintézetek* minden tanítási év végén minden egyes segítséget élvező tanuló magaviseletéről és tanulmányi előmeneteléről az *I)* mintának megfelelő alakban teszik meg jelentésüket a m. kir. miniszterelnöknek.

A bejelentésre jogosult és kötelezett az olyan körülményekre vonatkozóan, a melyeknek bejelentésére a rendelet külön mintát vagy módot nem állapít meg, bejelentését a mellékelt *J)* mintának megfelelő alakban teszi meg.

A közvetlen hivatali főnökök, a hatóságok és tanintézetek azon a borítékon, a melyben a segítségre vonatkozó űrlapot vagy bejelentést küldik meg, ezt a jelzést használják: «Nevelési segítségi ügy.»

20. §.

A rendelet végrehajtása.

A nevelési segítség ügyét — az adományozó-bizottság hatáskörébe utalt intézkedések kivételével — a m. kir. miniszterelnök irányítja és igazgatja, még pedig elvi kérdésekben az adományozó-bizottság meghallgatásával.

A m. kir. miniszterelnök gondoskodik és a szükséghez képest szabályzatokat alkot különösen a következőkről:

1. az alkalmazottak gyermekei részére *nevelőintézetekben* (tanonez-otthonokban) *helyeket biztosít* fennálló intézetekkel való megegyezés, fennálló intézeteknek kezelésbe

vétele vagy új intézeteknek létesítése útján;

2. az *ösztöndíjat élvező* tanulóknak megfelelő s lehetőleg a 3. §-ban említett alkalmazottaknál való elhelyezését-előmozdítja;

3. egyes városokat a segítségben részesülő *tanuló nevelésének góczpontjaiul* kijelöl, ilyen helyeken nagyobb számú tanulót helyez el, a gyakorlati ipari és kereskedelmi kiképzést megvalósítja s a nevelés helyi ügyeinek vezetésére és felügyeletére, az adományozó-bizottság közreműködésével, az alkalmazottaknak s a gyakorlati kiképzésre való tekintettel az ipari és kereskedelmi hatóságoknak, érdekelteknek és intézeteknek bevonásával *gondozó-bizottságokat* alakít.

A m. kir. miniszterelnök a jelen rendeletet fokozatosan hajtja végre s felhatalmaztatik, hogy az 1916/17-iki tanévre adományozás alá kerülő nevelési segítségek elnyerésére vonatkozóan a rendeletben előírt határidőktől eltérő határidőket állapíthasson meg.

Budapesten, 1916. évi augusztus hó 1-én.

Gróf Tisza István s. k.,
m. kir. miniszterelnök.

Minták a 2550/1916. M. E. számú rendeletéhez.*

Az *A), B), C)* és *D)* mintának megfelelő űrlapok a pályázati hivatványban megjelölendő módon a bejelentésre jogosultaknak rendelkezésére fognak bocsátatni. Az *E)—J)* mintának megfelelő űrlapok nem fognak a bejelentőknek rendelkezésére állani. Olyan esetben, amikor a rendelet valamely bejelentés megtételére ez utóbbi minták valamelyikének megfelelő alakot ír elő, a bejelentő bejelentését egy saját maga által kiállított és kitöltött lapon úgy teszi meg, hogy bejelentésének alakja és tartalma az illető mintának megfelelően. Az *A), B), C)* és *D)* mintáról a rendelet 9. §-a, az *E)*-ről a 14. és 15. §., az *F)*-ről a 14. §., a *G)*-ről a 16. §., a *H)*-ről a 18. §., az *I)* és *J)*-ről, valamint a bejelentések módjáról a 19. §. intézkedik. Az *A)* és *B)* mintának megfelelő űrlapot a tényleges szolgálatban álló és a nyugdíjas alkalmazott, a *C)* és *D)* mintának megfelelő űrlapot az árvának törvényes képviselője használja.

Meghívó

az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésére.

Az Országos Erdészeti Egyesület folyó évi rendes közgyűlését december hó 13-án, szerdán d. u. 5 órakor Budapesten, saját helyiségeiben (V., Alkotmány-utca 6. sz.) tartja meg a következő tárgysorozattal:

1. Jelentés a legutóbbi közgyűlés óta kifejtett egyesületi tevékenységről.

* A mintákat helyszűke miatt nem közölhetjük. Ezek azonban minden állami hivatalnál és erdőgondnokságnál megtekinthetők.

2. Húsz választmányi tag választása és pedig 14 négy évre, 2 három évre, 4 egy évre. Az igazgató-választmányból az alapszabályok értelmében kilépnek, de újból választhatók: *Ambrózy Lajos gróf, Arató Gyula, Esterházy Miklós herceg, Havas József, Hubay Zsigmond, Jákói Géza, Kaán Károly, Laitner Elek, Nemes Károly, Osztruczky Géza, Schmidt Károly, Tuzson János dr., Zselénski Róbert gróf.* A többi üresedés elhalálozás, illetőleg lemondás következtében állott elő.

3. Jelentés az 1915. évi számadásokról és az 1917. évi költségvetésről.

4. Jelentés a Deák Ferencz-alapítvány kamataiból kiírt irodalmi pályázatokról.

5. Indítvány a jövő évi közgyűlés helyére és tanácskozási tárgyaira nézve.

6. Indítványok az egyesület céljainak előmozdítására általában.

(Ily indítványok az alapszabályok értelmében a közgyűlést megelőző napig a titkári hivatalnak írásban bejelentendők.)

Van szerencsénk az Országos Erdészeti Egyesület t. tagjait felkérni, hogy a közgyűlésen minél számosabban vegyenek részt.

Budapest, 1916 október havában.

*Az Országos Erdészeti Egyesület
elnöksége.*

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a brassói m. kir. állami erdőhivatal ideiglenes székhelyül Aradot, a székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatal ideiglenes székhelyül pedig Nagyenyedet jelölte ki.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter megbízta Emericz Győző m. kir. főerdőtanácsost a máramaroszi m. kir. erdőgazgatóság vezetésével.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Pilz Alfréd m. kir. erdőmérnököt Dobrocáról a zsarnóezai m. kir. erdőhivatal központi szolgálatához Zsarnóezára; Dénes Zoltán m. kir. erdőmérnököt pedig Besztercebányáról Dobrocra erdőgondnoknak.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a címszalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközei a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobbarányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főleg reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

G. L. I. A házinyulakra vonatkozó kérdésére lapunk «Gazdasági tanácsadó» című rovatában találja meg a feleletet. 2. Konzerveket nem ajánlunk, mert azok most, a háborús viszonyok közt, legtöbbször értéktelen hamisítványok.

T. R. Olvassa el lapunk előbbi számában a B. I.-nek szóló üzenetünket.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

47 éves, róm. kath., nős, családos, ép, egészséges, hadmentes erdőőr állást keres. Az összes erdészeti teendők önálló kezelésében, úgyszintén a vadászat terén kis- és nagyvad-tenyésztésben teljes jártassággal bír, mikről kitűnő bizonyítványai és ajánlólevelei vannak. Címe: Pál János uradalmi főerdőr Törökbálint (Pest megye). (16.)

HIRDETÉSEK

139849/1916. F. M. szám.

Gőzfűrészbérbeadás. A feketegaramvölgyi kincstári erdei vasút feketebalogi állomása szomszédságában levő Zólyomjánosii kincstári gőzfűrészbérbeadás összes berendezéseivel és a hozzátartozó gömbölyüfa és szelvényárú rakodóterületekkel kapcsolatosan Besztercebányán 1916. évi november hó 28-án d. e. 10 órakor megtartandó versenytárgyaláson, zárt írásbeli ajánlatok útján 1917. évi január 1-től kezdődőleg 2 (kettő) egymásután következő évre haszonbérbe fog adni.

Az ajánlatok legkésőbb 1916. évi november hó 27-én déli 12 óráig nyújtandók be a besztercebányai m. kir. erdőgazgatóságnál.

Árverési és haszonbérszerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a besztercebányai m. kir. erdőgazgatóságnál díjmentesen szerezhetők be.

Budapest 1916. évi október hó 21-én.

M. Kir. Földmívelésügyi Miniszter.

Borókamag kis és nagyobb mennyiségben is megvételre kerestetik. Ajánlatok uradalmi erdészeti Iszka-szentgyörgy, posta Moha, Fejér megye címre kéretnek. (2.II.1.)

Nyuszt- és nyestbőröket veszek. Ajánlatok az ár megjelölésével a szerkesztőséghoz intézendők.

Nagyobb mennyiségű 1, 2, 3 és 4 éves átiskolázott

*Picea excelsa, Luczfenyő,
Pinus austriaca, Feketefenyő,
Pinus sylvestris, Erdeifenyő,
Abies pectinata, Jegenyefenyő és
Larix europaea, Vörösfenyő,*

valamint

köris, akác, gleditsia és maclura csemetét, alma-, körte- s diófát, platán-, hárs-, szil-, akác- és juharsorfát, díszfenyőt, rózsát

ajánl őszi szállításra, szavatolt elsőrendű minőségben

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udvari szállító magyar magpergetőgyára

Erdészeti csemetetelepek * ZALAEGRSZEG.

Árjegyzékkel, levélbeni részletes árajánlattal készséggel szolgálok. (5.III.1.)